

ÁCS MARGIT

Kavics a cipőben

Remeték III.

Nem jut eszébe a szó. Hogy a fenébe mondják? Van rá egy jópofa kifejezés. Valamit csinálnak a csinibabák, amikor kidüllesztik a feneküket és a mellüket. Oldalnézetben tényleg szexisek. A gerinc lendületes S-betű. De mi az a szó!? – Azóta emésztődik ezen, amióta véletlenül megpillantotta magát a teraszajtó üvegén tükröződve. Hát, szó sincs S betűről. Lapos fenék, előregörbedő hát és nyak, beejtett váll. Öregasszony. Persze, nagyon elfáradt az ágak nyiszitolásában; a bokrai belenőttek a kerítésbe, most még le tudta vágni őket, jövőre már csak fűrésszel boldogulna. De akármilyen fáradt, ezt az öregasszony-kinézetet nagyon rühelli. Óvatosan kinyújtóztatja sajó hátát, hátrafesztí a vállát, megemeleli az állát. Legfontosabb, hogy a térdét kiegyenesítse. Ki hinné, hogy a rogyant térdtől származik ez az egész öreges testtartás. Az ember észre sem veszi, hogy milyen fontos a térdét mindig peckesen megfeszíteni. Roggyant térd, és rögtön behorpad a fenék és a mellkas.

Pucsít! Megvan, ez az, egy filmben mondta a reklámfotós a modellnek, hogy pucsítsál, cicám, jobban pucsítsál.

Éva megpróbál pucsítani. Nézi magát az üvegben. Jobb lett a látvány, de hát hol van ez egy igazi pucsítástól! Mindenesetre még van annyi hajlékonyság a hátgerincében, erő az izmaiban, hogy ki tudja magát húzni. Az igazi öregek már nem tudják. Az S betű soványka, de kétségkívül egy kis kanyarba rendeződnek a hátcsigolyái deréktájon. És vannak izmai. Sorvadnak, de vannak. Még nem probléma számára a járás, a leülés, felállás. Ez nyilván a kertnek és az erdei mászkálásnak köszönhető. Egész jól mozog. Egyelőre. Csak éppenséggel már nagyon is jól el tudja képzelni, amit pár éve még egyáltalán nem, hogy jön idő, amikor keserves lesz az ágytól a vécéig eljutnia. Megrázza a vállát, külön a csípőjét, picikét szökken jobbra-balra, elégedett. Jót röhögének a szomszédban dolgozó fiatal munkások, ha látnák, hogy itt illegeti magát a tükörnek használt teraszajtó előtt... A berregő, csattogó hangokra neszelt fel, és azon nyomban működésbe lépett benne a megszokott, csúfondáros önkontroll. Tudja, hogy a fiúk nem láthatnak be a teraszára az új falakról, amelyeken épp dolgoznak, a telek végéről azonban igen. Odakapja a szemét, nincs-e ott valamilyik a négy közül, ott, a bozótban szokták a dolgukat elvégezni. Hál' Isten, nincsen senki.

Az egyik Csaba, a fiatalabb, elől-hátul pisze. Na, annak aztán nem kell pucsítani, olyan hetykén görbül felfelé a feszes tompora, ahogy a vigyori arca közepén a fitos orra is. Jó formájú, tömör kis emberke. A másik Csaba épp az el-lentéte: nyúlánk, lassú mozgású, mintha mindig mélnázna. Attila a főnök, elég jellegtelen figura, de valahogy látszik rajta, hogy dirigáláshoz szokott. Levente gyönyörű. Szőke hosszú haját a feje búbján kicsi kontyocskába csomózza. A másik hármat sötétbarnára égette a nap, de az ő világos bőrére mintha épp csak rásimította volna a gyengéd barackszint, amit a kifakult pelyhek, szőrszálak bársonyossá hamvasítanak. Kár, hogy ő a legiszakosabb négyük közül, Évát a frász kerülgeti, amikor olykor meglátja félőntudatlan állapotban billegni a te-

tőgerendákon. Egyszer egy magas létráról hasmánt le is csúszott. Úgy tett, mintha direkt így akart volna lejönni a létráról, mert észrevette, hogy Éva tanúja volt az esetnek, s vigyorogva legyintgetett az ijedt asszony felé, hogy ugyan már, nyugi, de napokig sántikált.

A neveik is mutatják, hogy Erdélyből jöttek át dolgozni. Egy borzalmasan öreg fehér Opelrel közlekednek, messziről, valahonnan a fővárosból érkeznek meg reggelenként, s minden este visszamennek. Előfordul, hogy napközben is eltűnnek, lejárnak a faluba a Hegyi kocsmába, meg a boltban vesznek valami harapnivalót. Rengeteg édességet. Olyankor átszólnak Évának, hogy legyen oly jó, figyeljen az elöl hagyott munkaeszközökre, mert a mozdítható szerszámait, gépeiket mindig elzárják ugyan, de van, amit nem lehet. Folyton a tolvajoktól félnek, pedig itt, a hegyen nincsenek szarkák. Zsáktelepülés, nem lehet észrevétlenül feljutni ide, s elpárologni se könnyű. De hát azoknak, akik azzal a bizonyos ipari műemlék Opelrel furikáznak, egy elkallódott kalapács is nagy veszteség.

Évikének szólítják. Éva a szülői házban Vica, Vicuska volt, a férje Vicacicának becézte, ha éppen becézte, általában pedig Évust mondott. Semmiképpen sem érezte magát Évikének, pláne így, hogy már benne jár a korban. Évike, lelkem, kölcsönadná a slagot? A Marika néniéké kirepedt, alighogy megmozdítottuk. Évike, drága, szóltak, hogy el fogják zárni az utcában a vizet. Csak ezt a szelvényt, kábé ötig dolgoznak majd. Ha magának nem kell az a két vödör, szépen kérjük, adja át nekünk, betonozunk, kell a víz. Évike, nézze, ledöntötte a szél a szárítóállványt, kezdheti a mosást előlről. Jobb lenne, ha kikötné ilyen szélben.

Többnyire a nyurga Csaba reszortja volt, hogy kérjen tőle valamit, máskülönben is leállt trafikálni Évával a kerítésnél. Megkérdezte például, mi jót főz, jó az illata, és ha süteményt sütött a vendégeinek, oly esengve dicséri meg a szállongó süteményszagot, hogy Éva néhány szeletet kénytelen átvinni nekik kóstolóba. Biztosan szívesen vették volna, ha a főztjeiből is kapnak, de Éva semmi okot nem látott arra, hogy etesse őket. Pénztárcája se engedné, de a hozzávalók felcipelése a faluból még fukarabbá tette. A családjáért, a barátaiért természetesen vállalja a máhás számár szerepét, jó nézni, ahogy rávetik magukat az ételre itt, az erdei levegőn hirtelen támadt farkasétvággal, de idegen fiatalemberekért eszébe sincs gyötörni magát. Ráadásul az ízlésüket sem ismeri, bizonyára más konyhához szoktak, mint az itteni. Olykor tőlük is jött át ételszag, estéknként. Éva az első alkalommal meg is lepődött, hiszen az öreg fehér Opel akkor már elment. A nyurga Csaba motoszkált egy kis tábortűznél, valamiért éjszakára is a hegyen maradt, s ez aztán állandósult. Szemlátomást berendezkedett az épülő ház egyik használható helyiségében.

Ház már korábban is állt a telken, csak aprócska volt, az építkezés voltaképpen hozzáépítést, bővítést jelentett, a víz- és elektromos vezetékek teljes cseréjét, új tetőt. Éva ismerte a tulajdonosokat: valaha évfolyamtársak voltak az egyetemen, csak más-más szakra jártak. Szomszédai már diákként is egy párt alkottak, de nem ez különítette el őket a többiektől, hanem hogy lényegében ők ketten jelentették a kari KISZ-szervezetet. Amolyan fontos elvtársak voltak, rezzenéstelenül komolyak, és majdnem megszakadtak a nagy-nagy barátságosságban. Főleg a nő, a Marika. Ritkán találkozik az ember olyan jéghideg szívélyeskedéssel, mint amit ő produkál azóta is. Éva elégedetten konstataulta, hogy a négy fiú Marika néninek nevezi, miközben ő bezzeg Évike lett. Egyik látogatójának (régi kollégája, kicsit mindig csapta Évának a szelet, per-

sze eredménytelenül) el is dicsekedett ezzel, amikor az megdicsérte, hogy jót tesz neki az erdőjárás és a kerti munka. Alaposan lehűtötte ágáló hiúságát a felvilágosítás, miszerint az erdélyiek a gazdát, a rangos ismerőst, a munkaadót néaninek-bácsinak szólítják, ez familiáris viszonyt és tiszteletet fejez ki. Ha Éva házán dolgoznának, őt hívnák néaninek. A kolléga sok évtizeddel korábban települt át Sepsiből Magyarországra, Éva ezt mindaddig nem is tudta róla.

A nyurga Csaba nem minden este főzőcskézett, de ha igen, utána akkor is eltűnt nyomtalanul, Éva feltételezte, hogy a faluba jár le, mindenesetre kora reggel már mindig ott rakodott a felvonulási területen, rendezgette az építkezés kellékeit, míg a társai megérkeztek a friss kenyérrel, tepertővel, kolbászszal, édes üdítők palackjaival, és reggelizéshez láttak. Évődő hangon üdvözölték Csabát, Éva csak ennyit érzékelt, azt, hogy mivel ugratják, a szavakat nem értette, de hát nem is figyelt oda.

Úgy kezdődött, hogy egyszer a két Csabát szalasztották le vásárolni, és a boltban összefutottak egy asszonnyal a hegyi telepről, látásból ismerték. Szóba elegyedtek, az asszony lebeszélte őket a disznósajtról, szerinte amit ebben a boltban kapni lehet, ízetlen, a parasztmájast ajánlotta helyette, és megkérdezte, hogy vállalnák-e – persze nem ingyen – az elmozdult tetőcserepek megigazítását a házán. A turcsi orrú Csabi elzárkózott a feladat elől, mondván, hogy nem ért hozzá, a nyurga Csaba viszont ráállt, hogy munka után átmegy, megnézi, miről van szó. Első ízben e célból maradt a hegyen, miután a társai nem voltak hajlandóak megvárni, míg végez a szemlézéssel.

A szomszédok úgy vették meg az aprócska házat, hogy a tulaj nem ürítette ki, a lehasznált, értéktelen bútorokat az átépítés megkezdésekor egymásra hányták egy viszonylag fedett zugban, hogy majd elvitetik lomtalanításkor. Csaba innen ráncigált elő egy matracot, egyebet is, egész takarosán elvackolódott már arra az első éjszakára is. Másnap meg is tisztálkodott, mielőtt az asszonykához indult, lévén, hogy vacsora várta, hiszen a cserepek a helyükre kerültek előző este a szemlézés során. Végtére minek mászott volna fel még egyszer a tetőre, ha már úgylát fenn volt? Munkáról tehát immáron a továbbiakban nem volt szó. Szép, hosszú nyári esték következtek, Csaba szinte az üdülőttelep szolgáltatásait élvező vendégnek érezhette magát, amikor társai magára hagyták az épülő házban. Az asszonyhoz rövidesen nyaralni érkezett a nővére, így hát Csaba látogatásainak véget kellett vetni, de újabb meghívásokat kapott a telep házaiból apró hibák kijavítására. Bámulatos, hogy mennyi apró hiba adódik magányos nők házában! Meg kellett gyűrűzni egy zsanéért, mert lesüllyedt az ajtó Magdikánál, aki innen a hegyről járt el dolgozni egy szociális otthonba a kis Suzukijával. Piroskánál le kellett verni a meglazult vakolatot, mielőtt valakinek betöri a fejét. Tanárnő, kiskamasz fiaival tölti a nyarat a családi nyaralójukban, de a lurkókat épp beadta egy lovas táborba, ott is alszanak, tehát ez tökéletesen megfelelő időszak a vakolat leverésére, esetleg az újravakolásra is. Cecília frissen vált el, a vikendházat megkapta a vagyonmegosztás során, de nem tudja működtetni, mert korábban mindent a volt férj intézett. Csabára várt a pince berozsdásodott lakatjának kinyitása, és hogy megmutassa a gyámoltalan kis hölgynek, hol nyissa meg a csapot a bojleren, hogy folyjon belőle a meleg víz. Gyorssegély kellett Tamarának is, pedig az ő férje csak pár napra utazott el valami konferenciára, de a fatárló megdőlt tetőzetét muszáj volt azonnal megtámasztani egy jókora gerendával. Csaba hol kapott vacsorát, hol nem, de panaszra nem volt oka.

Csaba a betonkeverő gép mellett mélylázott a kialvatlanság állandósult állapotában, és meglátta, hogy Éva a hosszú szárú ágvágó ollójával a barackfa körül téblábol, gebeszkedik a magasabb ágak felé.

– Jaj, Évike, nem ez az ideje a metszésnek – szólt át szinte önkéntelenül, és odalépetett a kerítéshez.

Éva rátámaszkodott a teleszkópos ágvágóra, és magyarázkodásba fogott, hogy a monília ágakat vágja le, ne fertőzzék tovább a fát, a neten olvasta, hogy azokat el kell távolítani minél előbb, és elégetni. A meggyfát, amott, már megnyirbálta, sajnos, az is monília, itt az erőszélen ezek a kultúrnövények mind megbetegszenek, nem bírják ki azt a sok nedvességet, gombafertőzést, tetvesedést, amit az erdei fák igen. A permetezés semmit sem ér itt. Meg hát ő nem is ért ezekhez a dolgokhoz, városban élt sokáig, még muskátlit sem nevelt az erkélyén. A meggyfát is rossz helyre ültette annak idején, kevés napot kap, hiába is küszködik vele, azt a pár szemet, ami megéri, eltüntetik a madarak. A félig érett barackot a madarak mellett a darazsak is megkóstolják, emiatt már a fán rohadni kezd az a csöppnyi termés, amit a monília meghagy.

Csaba, aki végeleáthatatlan gyümölcsösöket látott élete során, mulatságosnak találja, hogy egy komoly, felnőtt ember őszintén bánkódjon egyetlen ványadt fácskája mostoha sorsán, számon tartsa azt a nyolc-tíz szem barackot, mert nem volt több, ami ezen a fán sárgállott, látta egy-két héttel ezelőtt. Azért részvevő pofát vág, bólogat, kár, hogy a télvégi időszakban már nem lesznek itt – mondja –, ő szívesen megmetszené Évikének ezt a két-három fát, talán meg lehetne menteni őket.

– Hazamennek télire? – kérdezi Éva rutinból, mert egyrészt természetesenek veszi, hogy hazamennek, másrészt meg nem is érdekli, hol lesznek ezek négyen.

– Nemigen hiszem – dünnyögi a nyurga legény kelletlenül. Éva meglepődik, most már feltámadt benne az érdeklődés a fiúk további sorsa iránt, de Attila éles füttyentéssel rendeli vissza a betonkeverőhöz Csabát, így sebtében odaveti még Évának, hogy majd egyszer folytatják ezt a beszélgetést. Erre Éva megvonja a vállát, és azt feleli: – Akár ma este is átjöhet, ha kedve van.

Délután szemerkélni kezdett az eső, Éva tető alá szorult, a fiúk is kénytelenek voltak felfüggeszteni a munkát, a fehér Opel kisebb horkantásokat hallatva korábban elpöfögött, mint szokott. Talált munkát Éva a házban is, egy nagyanyjától örökölt, a köznyelvben hokedlinek nevezett ülőalkalmatosság letisztogatásához és újramázolásához fogott hozzá a teraszon, hogy ne a lakóteret bűdösítse be az oldószerrel és az alapozó festékekkel. A napernyő elegendő védelmet adott a teraszon, ha csak esett, és nem zuhogott az eső. A kövezetre nagy fóliát terített, ő maga meg a mázolásához rendszeresített öltözetébe bújt bele. Ez egy, az idősebb lánya lomtalanításra ítélt holmijai közül kimentett sportmelegítő volt. A lánya diákkorában kosarazott, a ruhadarab hetente többször fordult meg a mosógépben, az anyaga lötyyedtt lett, de amúgy is lógott volna Éváról, mert ő egy fejfelé kisebb a daliásra cseperedett csemetéjénél. A férje mindig megölelgette, ha meglátta ebben a szerelésben, Vicacica, pont úgy nézel ki, mint az árvagyerek egy Dickens-regényben. Nem tudni, mihez hasonlítaná Évát az újabb fejleményekkel szembesülve, mert a melegítőn az utóbbi évek valamennyi mázolási tevékenysége ékes nyomokat hagyott. Márpedig Éva imádott pacsmagolni, lefestett mindent, amit lehetett, s hiába vigyázott, hogy ne kenjen össze semmit a kiszemelt tárgyon kívül, erre a melegítőre mindig jutott elcsöppent festék.

Éppen végzett a hokedli alapozásával, a vacsorájához kenegette a kenyérszeletet, amikor Csaba csoszogással jelezte a teraszon, hogy megérkezett. Évát megcsapta a tömény dezodorillat. A legény éktelen sokat fújt magára, akkora illatfelhőben lépett be a házba, hóna alatt egy üveg borral, hogy egy érzékenyebb orrú kutya világgá futott volna tőle. – Szent Isten, ez légyottra jött! – szörnyedt el Éva, megszeppenve, de ugyanakkor élvezte is a helyzet humorát, pláne, mert észlelte Csaba arcán a meghökkenést a festékfoltos melegítője láttán. Csaba is azonnal értelmezte az elé táruló látványt: egy asszony, aki ilyen öltözetben fogadja a látogatóját, nem összebújásra készül. Pedig Csaba már ki is gondolta, hogyan fog az asszony szívébe férközni, aki bizonyára majd tipródik egy kicsit a kettejük közti korkülönbség miatt. Azt fogja mondani neki, hogy vannak itt a telepen egészen fiatal asszonykák is, de Évike, akárhány éves, mindahányat lepipálja, mert messziről látszik rajta, hogy igazi, jó vétetésű nőstény, már megbocsásson, ezt nem lehet másképpen mondani. Volt már alkalma elsütni ezt a furcsa bókot, mindig bevált, de talán szükség se lett volna rá, mert az élteesebb fehérnépek csak teszik magukat, hogy gondot okoz nekik a koruk, valójában nagyon is nagy az étvágyuk, erre utólag mindig rá kellett jönnie. Némelyik szinte ijesztő. De lám, ez az asszony a foltos, szakadt göncben tényleg beszélgetni hívta át, és most hülyén veszi ki magát, hogy ő meg kiöltözött, és hozta a bizonyos alkalommal kötelező bort is.

Közelről, lámpafényben hirtelen észlelte, hogy az asszony idősebb, mint ő gondolta, pláne sokkal idősebb annál, amilyenek legelőször meglátva saccolták. Akkor egy törékeny termetű, fűnyírót tologató, fürdőruhás leányzót véltek látni, a másik Csaba füttyentett is, ahogy a csinosabb nőszemélyek után szokott, aztán persze hamar kiderült, hogy a szomszédasszony idősebb náluk, csak a termete és a kétrészes fürdőruha tévesztette meg őket. Bikinit később nem láttak rajta, nyilván a füttyentés adta értésére, hogy tartózkodnia kell a meztelenkedéstől. Ahogy most közelről az arcába nézett, Csaba fejében megfordult, hogy ez az asszony nagyon nem Évike. Éva néninek illett volna szólítaniuk, legfeljebb Éva asszonynak. Amikor belépett a házba, még Csókolom, Évikét mondott, megszokásból, de aztán kerülni kezdte a megszólítást. Zavarban volt.

Kicsit huzakodtak azon, hogy a Csaba által hozott bort nyissák-e ki, vagy Éva készletéből igyanak. Csaba elég könnyen ráállt, hogy lemondjon a gavallériáról, végtére is Éva hívta meg, ő a vendéglátó. Mindketten megkönnyebbültek: Csaba azért, mert felmérve a helyzetet, egy beszélgetésért nem szívesen áldozta volna fel a nagyobb megtérülés reményével hozott borát, Éva azért, mert nyomasztotta volna, ha a csalódás tetejébe még kára is származik a fiúnak az estéből.

A hokedliről kezdtek beszélgetni, amely a teraszon száradt bűzölögve, ám bár a Csabából áradó dezodorillat minden egyéb szagot elnyomott a környéken. Ilyen bútoruk nekik is volt, tulajdonképpen ilyen konyhai zsámoly mellett töltötte a kisgyermekkorát – derült fel Csaba az emléktől. – A bátyjával sokat rajzoltak, főleg a bátyja szeretett rajzolni, neki aztán ez is lett a szakmája, Csaba csak egész kicsi korában ült meg naphosszat a fenekén egy pontosan efféle küssék mellett egy még kisebb zsámolyon, és buzgón rajzolgatta a háziállataikat, volt bőven minden, tyúk, kecske, malacka, Boris, a tehén, de lerajzolta a zsindeletetős templomukat is, ahhoz most özönlenek a turistabuszok. Éva vidáman bólogatott, s ő is előhozakodott teljesen párhuzamos emlékeivel. Ráadásul éppen ez az előttük álló, frissen mázolt hokedli volt az, amelyre az ebédet, vacsorát adta elé a nagyanyja, amikor hozzá került megőrzésre szünidő-

ben vagy betegen. Erre terített neki, mert a székről nem érte fel az asztalt. Kistermetű volt akkor is, az is maradt. – Kicsi a bors, de erős – mosolygott Csaba, és elismerően nyilatkozott Éva kertbeli fizikai teljesítményéről. Nincs is rendjén, hogy ennyit kell fáradnia, az a baj, hogy nem kap segítséget a családjától. Víkendezni jönnek ide – mondta szemrehányó hangsúllyal –, nemegyszer megfigyelte, na nem mintha leselkedett volna rájuk, nehogy ezt higgye Éva asszony – először szólította így, és ettől kissé felszabadultabban kezdett beszélni –, de hát minden átlátszik a szomszédba ezeken a drótkerítéseken. Szép család, látszik, hogy összetartanak, annak is örvideni lehet, hogy ide járnak napozni, levegőzni, de még a székeket sem hordják be a kertből, amikor elmennek. – Lefogadom, hogy diplomások – zárta le fejtegetését némi étellel a túl illatos vendég.

Csakugyan olyan szakmájuk van, amihez diploma kell, a nagyobbik lánya gyógytornász, a kisebbik gyógyszerész, s mindkét veje informatikus – számol be Éva lelkiismeretesen családtagjai végzettségéről, de közben azon jár az esze, hogy ennek a Csabának bögyében vannak a diplomások, ahogy időtlen idő óta a magyar nép egyszerű fiai rühellik a „nadrágos embert”. Meglehet, van rá okuk, de az is lehet, hogy pusztán elemi kisebbségi érzésből fakad az egész. Frusztráltságból. Évát fiatalok óta nyugtalanítja ez a nemzeti sajátosság.

Semmivel nem tudta volna jobban elcsüggeszteni Csabát, mint az informatikus vők említésével. Az meg se kottyant volna Csabának, ha Éva vejei agysebészek vagy diplomaták. A gyógytornász és a patikus foglalkozások léte sem rendítette meg. De informatikusnak lenni Csaba számára azt jelentette, hogy birtokolni a világot. Ismerni a nyelvet, amelyen ez az új mindenség beszél. Tegező viszonyban lenni a jövővel. – Miért szomorodott el ennyire? – Éva jobbnak látta, ha egyenesen megkérdezi Csabát, mert nem tehetett úgy, mint ha nem vette volna észre a fiú levertségét.

Csaba elhelyezkedett egy párnás kerti székben, megnyitotta Éva borát, töltött, és bosszankodott, hogy nem figyelt eléggé, kiszolgáltatta magát a búbánatos pofájával. Latolgatta, hogy a kínos kérdést elengedje-e a füle mellett, és valami másról kezdjen el beszélni, de aztán mégis az igazat mondta. Hogy ő nem is hallott a számítógépekről, a digitalizációról, az internetről, amikor pályát kellett választania. Cukrásztanuló lett, van is szakképesítése, de egy percet sem dolgozott cukrászként. Otthon ő is sütött, olyan tésztákat is, mint amelyeket Éva szokott, de például tortát akkor készített utoljára, amikor vizsgázott belőle. Krémek helyett maltert hadarít, ez jobban illik hozzá. De barátkozott ő más munkával is. Skandináviában élt évekig, egy öregotthonban volt gondozó, nagyon jól fizettek, azt hitte, összegyűjt annyi pénzt, hogy otthon kezdjen vele valami vállalkozást. Akár cukrászdát is nyithatott volna, vagy pékséget, miért ne, de nem jött össze annyi, mert ott nagyon drága az élet, s élni azért kellett. A pénz csak arra volt elég, hogy amikor kénytelen-kelletlen hazatért, volt miből fenntartania magát és fizetni az orvosokat meg a gyógyszereket. Jól jött, hogy gyakorlatot szerzett öregápolásban, mert az anyjához kellett visszajönnie. Másfél év. Napi huszonnégy órás felügyeletre szorult a boldogtalan. És nem olyanok voltak a körülmények, mint a svéd öregotthonban. Ő ott már megtanulta használni a számítógépet, minden elektromos szerkentyűt, amivel dolga akadt, persze csak használni tudta, épphogy, a legelemibb szinten, de ha tovább maradhatott volna, akkor elment volna képzésre, informatikusnak, programozónak. Lett volna, aki segítsen neki a tanulásban, mert cim-

borája lett a... na, hogy is mondják itt... a rendszergazda, szóval aki a hálózatot javította, ha kellett. Szerb ember, de egész jól beszélt magyarul is, mert Szabadkáról jött el. Azzal a szakmával Csaba király lehetne otthon, a cukrászda vagy a pékség csak elérhetőbb, igazából csak ezért emlegeti ezeket, ha az elképzeléseiről kérdezik. Végül aztán egyikből sem lett semmi, s most nyelheti a mészpört itt, idegenben.

– Svédországban nem volt idegenben? – vetette közbe Éva. Csaba eltöprengett. Kis idő múltán bizonytalankodva, de válaszolt: ott nem volt kérdés, hogy idegenben van, ideiglenes az egész helyzet, nem teljesen az ő élete, ami történik. Itt, Magyarországon minden zavaros. Itt ő idegen is, meg nem is. Emiatt jobban érzi az idegenséget, mert... Nehéz megmondani, de így van. Egyszerűen csak itt zavarja az idegenség, ott nem zavarta. Vendégmunkás. Így nevezték. Itt a munkája, amely ráadásul még nehezebb is, és rosszabbul fizetett, mint a svédországi volt, már nem amolyan vendégszereplés, amihez neki tulajdonképpen nincs is sok köze. Svédországban fel se vette, hogy pelenkát kell cserélnie a szklerotikus ápolójai alatt. Most meg ez a szakadt segédmunkás ő maga, nincs mese. Nincs a gondolataiban egy másik, igazi élete, amibe majd visszatér, ahogy Svédországban mindvégig hitte. Itt ez a mészporos robot, ez a valóságos élet. És ki tudja, jut-e neki külön élet ennél.

Évának is szüksége volt egy kis töprengésre, mielőtt megszólalt. Reflexszerűen kereste a vigasztalásra alkalmas szempontokat, de villámgyorsan belátta, hogy egy embernek, aki olyan mértékig elégedetlen az életével és önmagával, mint ez a különben épkézláb legény, sértő lenne, lebecsülő lenne minden jóindulatú, de gyermekteg vigasztalás. Mit mondjon neki? Semmi baj! Semmi baj! – mint az amerikai filmekben mondják a kiirtott családja fölött zokogó anyának, élete szerelmét elvesztő menyasszonynak, a katonának lába amputálása után. Semmi baj! Éva kimegy a világból ettől a bornírt szokástól mozinézőként is. Lemondott Csaba vigasztalásáról, ezért inkább feltette azt a kérdést, amely őszintén kikíváncozott belőle: – Miért marad meg ebben az alkalmissal összeverődött brigádban? Biztosan találna másféle munkát. Akár otthon is. Mire jó ez a vándorélet, ha nincs benne öröme?

– Hát az a feneség, hogy öröm azért van benne – vigyorodott el a fiú, kicsit még keserűen, de a végén pajzán csillogással a szemében. Éva erre már végképpen nem tudott reagálni. Csaba folytatta: a bátyja azt hajtogatja, hogy ő nem hajlandó felnőni, megállapodni. Ez nem igaz, nagyon is szeretett volna már megállapodni, hiszen meg is nősült abban a másfél évben, amíg az anyja mellett volt. Éva döbbenetesen kérdezte: – Magának, Csaba, van felesége? – Csaba megint hallgatott egy sort, majd elkomorodva közölte: – A Zsejke. Miatta nem akarok hazamenni. Még nem váltunk el, mindenki úgy tudja, a nejem. Mióta eljöttem, összefekszik a fél faluval, sótt, a fél megyével. Ilyen. Menjek haza felszarvazott férjnek? Hogy mindenki így nézzen rám? A régi cimboráim, akik azóta Zsejke ágyasai voltak? Éva asszony, maga elképzelni se tudja, hogy nálunk mennyire megvetnek egy nyivász, tipe-tupa férfiembert. – De hát maga messze járt, mit tehet maga arról, hogy Zsejke megcsalta? Válgjon el tőle, és kész – így Éva. – Nem olyan egyszerű ez – mondta Csaba –, mert Zsejke annak idején odaköltözött hozzájuk, és ott is maradt a házukban a haláleset után. Ki kellene onnan ebrudalnia, mielőtt hazamenne. Bajos. Külföldről intézni a válást, az is bajos.

Éva a fiatalemberre függesztette a szemét. – Hát akkor mi az elképzelése, mit fog csinálni? Országról országra vándorol, hogy ne kelljen hazamenni.

ni? Én azt hiszem, hogy maga, Csaba, többre született, mint hogy segédmunkás legyen építkezéseken. Vagy ha nem is választ más munkát, végtére is szép dolog házakat, lakásokat építeni, akkor is valahogy jobb minőségű életet kéne élnie.

– Miért? Miért gondolja ezt rólam Éva asszony? Rossz tanuló voltam mindig, semmi extra. A bátyám, az csillogott-villogott az iskolában, meg mindenütt, ahol csak jelen volt. Elszórakoztatja a társaságot ma is, akár valami repi rendezvényre hívják, akár egy focimeccs után betérül a kocsmába a helyi szurkolók élgárdájával. – Éva közbekérdezett, hogy mi a bátyja foglalkozása, emlékezve arra, hogy Csaba korábban a rajzolás emlegette szakmájaként. Csaba bátyja reklámgrafikus lett, de jó ideje reklámfilmeket is rendez, és egész marketingakciókat bízna rá nagyvállalatok, áruházak, néha még politikai pártok kampányába is bedolgozik. Sikeres embernek számít, Csaba büszke rá. Csak nem szeret vele találkozni. Éva megjegyzi, hogy bizonyára azért, mert fölényeskedik vele, a reklámszakmában dolgozó emberek általában nagyképűek, ezt tanulják a tréningjeiken, de Csaba nemet int. – Tudja, Éva, a bátyám nagyon rosszkedvű ember. Hiába sikeres, állandóan sérelmei vannak, azokon puffog. Például mert valami munkát másra bízta. Akkor napokig azt hallgathatom, hogy az az illető egy alamuszi féreg, egy másik meg bamba bivaly. Vagy ha valamelyik kollégája kritizálja a reklámfilmjét, akkor arról húzza le a keresztvizet. Rajta kívül mindenki megrekedt egy őskori szakmai szinten, agyatlanok, tehetségtelenek, de a megrendelőknek ez kell. A megrendelőket még jobban utálja, mint a kollégáit. – Csaba senkinek sem beszélt korábban a bátyja sötét oldaláról, most magával ragadták az előtörő emlékek, és mintha médium volna, úgy kezdte megidézni bátyja kirohanásait:

– Szarrágó tetvek, már bocsánat, Éva asszony, a csúnya szóért, de ez a legszelídebb, amit a bátyám rájuk mond. Nem fizetik meg a színvonalat, mert hát gőzük sincs az igazi színvonalról, mitől is lenne egy sárba ragadt országban, ugye. Nemcsak az országot szapulja, szerinte az egész világ amerikástól, mindenestül a giccset, a gagyit értékeli, csakis arra vevő, az ő élete fölösleges volt, le kéne húznia magát egész életművével együtt a vécében. Látja, ezért nem szeretek vele találkozni. Mert a bátyám csak társaságban jó fej, otthon ez ömlik belőle. Az én életem tényleg nem valami fényes, mégis... Ugye, érti?

– Sok dologban igazat kell adnom a bátyjának – jegyezte meg Éva –, de tényleg szokatlan és teljesen ésszerűtlen, hogy egy sikeres ember ennyire negatív beállítottságú legyen. A világ olyan, amilyen, meglehet, több benne a rossz, mint a jó, de amit befogadok, megélek belőle, azt én választom meg, s nem lehetek annyira ellensége magamnak, hogy csakis a rosszal töltekezzem. Egyetértek magával. Mégis, mit gondol, mi a baja a bátyjának? Attól tartok, maga, Csaba, a diplomát okolja. Vagy nem?

– Hát hiszen akkor kezdődött. Gyermekkorunkban nem volt ilyen gyűlölködő. Örült a kis sikereinek. Talán jobban is örült, mint illett volna. Túl nagyra volt magával, pedig anyánk szerénységre tanított minket. Felénk a fennforoghatnékot nagyon megszólják. De az anyánk mégis jobban szerette a bátyámat, mint engem. Meg is értem. Nem csoda.

– Várjon, várjon. Egyáltalán nem biztos, hogy így volt. Fiútestvérek között gyakori, hogy az egyik azt gondolja a másikról, hogy azt jobban szeretik. Pláne, hogy az anyjuk jobban szereti a másikat. Hátha csak arról volt szó, hogy az édesanyja magát, Csaba, életrevalóbbnak látta, mint az idősebb fiát, tehát

az élehetlent pátyolgatta inkább. Ez tipikus az anyáknál, tulajdonképpen én is így voltam ezzel.

Csaba rázza a fejét. Ő azt gyanítja, hogy a bátyja másik apától született, akit az anyja szerelemmel szeretett még hajadonként. Az ő apjához pedig csak szükségből ment férjhez, elég gyakori ez megesett leányoknál. Sok évvel ezelőtt kutakodott a családi iratok között, és a házasságlevél meg a bátyja anyakönyvi kivonata dátuma között jócskán híja volt a kilenc hónapnak. Nem is illettek össze. Marakodtak egy életen át. Az anyja kivirágzott az özvegységben. Csaba termetre az apjára ütött, az anyja valószínűleg emiatt idegenkedett tőle is. Ellátta rendesen, türelmetlen sem volt hozzá, csak mintha nem maga szülte gyermeke lett volna, csak neveltje. Az apját egyébként ő sem állhatta, magának való ember volt, akiből időnként esztelen indulatok robbantak ki, ez okozta a halálát is, megütötte a guta. Hála az Égnek, Csaba a természetét nem tőle örökölte.

Éva nem tudott beletörődni, hogy Csaba nemcsak felszarvazott férj, mélyen lenézett öcs, hanem még nem elfogadó anya fia is legyen, tovább erősködött, hogy szerinte téved az anyja szeretetének kérdésében. És akkor Csaba hátradőlt a párnás kerti székekben, megemelte fejét, szembenézett Évával, és igen csendes hangon elmesélte, hogy abban a másfél évben, ami alatt az anyját ápolta a nap huszonnégy órájában, gyakran kellett kiemelni az ágyából, mert nem volt képes pelenkába végezni még a kisdolgát sem, ez valahogy mániája lett. És sétáltatni is kellett, meg lemosdatni, meg átöltöztetni. Nem volt súlyos test, mégis könnyebb lett volna felültetni és felállítani a fekvő helyzetéből, ha az anyja átfogta volna az ő nyakát. Svédországban az öregek így tettek, ha már nem tudtak önállóan felkelni. De az édesanyja nem volt hajlandó bekapaszkodni. Ha megfogta a csuklóját, és a karját felfektette a vállára, vagy hátratette a nyaka mögé, az anyja azonnal visszahúzta. – Csaba önkéntelenül mutatta is: felemelt karján rántott egye, és maga mellé ejtette, ahogy az anyja erőtlen karja hullhatott le a magasból. – Ki tudta emelni az ágyból így is, de az anyjának is kényelmesebb lett volna, ha átkarolja az ő nyakát, vagy legalább megkapaszkodik a vállában. Kisebb fájdalmat okozott volna neki a mozgatás.

– És a másik fia nyakát átfogta? – Éva száján akaratlanul csúszott ki a kérdés, meg is bánta, de Csaba nem érzékenykedett, készségesen válaszolt. A bátyja nagyon ritkán látogatta meg őket, hozott ezt-azt, de nem vett át semmit a tennivalókból. Talán ha egyszer fordult elő, hogy ő emelte ki az ágyból az anyjukat, és érdekes, erre nem is gondolt azelőtt, jó, hogy most Éva megkérdezte, az ő nyakát sem karolta át a mama.

Csaba nagy kortyokban lehajtotta poharából a bort, és gyorsan utána töltött. Éva békén hagyta, hallgattak.

– Nagyon büszke asszony lehetett. Ugye, a pelenkába sem akart belepisilni. Biztosan sértette, hogy tenni-venni kell, mint egy tárgyat, ez ellen lázadt fel, szegény – próbálkozott Éva túllendíteni Csabát a megrendülésen, amit az új felismerés okozott neki. Csaba azonban komor maradt.

– Őt se szerette... Legalábbis úgy nem, ahogy egy... Talán senkit. Tudtam, hogy kemény asszony, de azt, hogy... Mondja, Éva, maga anya, lehet ez?

Éva visszariadt attól, hogy egyenesen megmondja: igen, lehetséges, hogy fásult, magára zárult lélekkel szülessen egy ember. Lehetséges, hogy egy asszonyban csökevényes legyen az anyai ösztön, hiszen valamennyi ösztönünk képes meggyöngyülni, s van, hogy ez rejtve marad önmagunk előtt is egy életen át. Aztán mégis beszélni kezdett. Egyik kolléganője megvallotta neki, hogy

csak a harmadik gyermeke születésekor érzett először lángoló örömet, rajongást és gondoskodásra való elemi indítást, az első két gyerekénél ő még nem lett anya. Ez a harmadik gyermek fiúcska volt, a két előbb szült lány közül az egyikén súlyos mentális betegség, valószínűleg skizofrénia tört ki még serdülő korában, a másiknak nyolc gyereke született, még intézeti gyerekeket is magához fogadott, mintapéldánya lett az ősanyának. Hogy a fiúval mi történt? – Évát meglepte Csaba közbevetett kérdése. – Remélhetőleg kiegyensúlyozott, normális emberként él. Mint amilyenek az ember magát is gondolná. Tudja, Csaba, ha valaki magára néz, egy egészséges, jóképű, magabiztos férfiembert lát, nem is sejtí, milyen zűrös élete van magának.

– Zűr? Nincs zűrös életem, miért mondja ezt? – tiltakozik Csaba, de legalább kibillent a megrendült lelkiállapotából. – Zűr az, ha bűnözésbe keveredik az ember, vagy kábszeres lesz, velem nincs semmi ilyen, egész jól elvagyok. Ezek a korábbi... szóval a Zsejke meg az anyám... Nem foglalkoztatnak. Mondok valamit. A múltkor egy pirinyó kavics került a bakancsomba. Egész nap úgy dolgoztam, hogy benne volt. Levehettem volna, de lusta voltam újrafűzni, annyira azért nem zavart. Hát én így vagyok ezekkel a dolgokkal.

– Tulajdonképpen én is így vagyok, jól mondja, Csaba. Tőlem azt szokták kérdezni, hogy nem félek-e itt a hegyen egyedül a házamban. Meg hát sajnálnak is, hogy magamban élek. Pedig nekem nem okoz problémát az egyedül-lét. Én is egész jól elvagyok. Ilyenkor nyáron különösen. A tél kicsit nehezebb, korán sötét van, előfordul, hogy a telepen senki sincs rajtam kívül, mert ezek víkendházak, alig néhányan vagyunk állandó lakosok. – Csakugyan, mi a bánatért költözött erre a nehezen megközelíthető helyre? – tudakolta a fiú. – Mi van a férjével? – Meghalt – felelt közönyös hangon Éva. Ugyanezen a hangon folytatta: – Elég régen, tíz évvel ezelőtt történt, elvitte az első szívinfarktus. – Ó, részvétem, Éva asszony, bocsássa meg, hogy megkérdeztem – motyogta a legény, noha furcsállta, hogy az asszony érzelem nélkül beszél a férje haláláról, az özvegyek ilyenkor illendően szipogni szoktak, de legalább sóhajtanak egy nagyot. – Jó házasság volt – közölte Éva, mintha belelátna Csaba fejébe. – Szerettük egymást. Még a lányaink születése után is szerelme-sek voltunk egymásba. Pedig nehéz ember volt, állandó stresszben élt, az nyírta ki a szívét. Tudja, milyen, ha valaki szerencsejáték-függő? Semmivel sem jobb, mintha drogos volna. Rettenetesen eladósodott, s a lakásunkra terhelte a jelzálogot. Megtehetette, az ő nevéen volt, annyira naiv voltam, hogy nem törődtem ilyen részletkérdésekkel, amikor a közös pénzünkből megvet-tük azt a lakást. Képzeld, Csaba, pénzügyes vagyok, egy vállalat gazdasági osztályát vezettem, és mégis ilyen hülye hibát követtem el. Amikor meghalt, végrehajtották jöttek, és lefoglalták a lakásomat. Na látja, az nehéz időszak volt. Akkor jó nagy kavics került a cipőmbe, alig fért el mellette a lábam. Mert a baj mindig csöstül jön: a vállalatunk fuzionált, néhány osztályt felszámoltak, a miénket is. Megengedték, hogy korengedményes nyugdíjba menjek. Se lakásom, se állásom, a nyugdíjjal nem sokra mehettem. A fivérem húzott ki a slamasztikából. Mi ketten ugyanis örököltünk korábban egy kis lakást a nagynénénktől, kiadtuk, osztoztunk a bérleti díjon. Nekem tehát volt egy fél lakásom, ahová akár be is költözhettem volna, és fizettem volna a bért a másik feléért a fivéremnek, de ő felajánlotta, hogy megveszi a tulajdonrészemet, és az az összeg elég lesz egy vidéki ingatlanra, mindketten jobban járunk így. A felnőtt fiának szánta azt a kis lakást, neki ezért érte meg fél lakást venni egész helyett. Az egykori beosztottjaim közül néhányan ráálltak, hogy egy kis

könyvelő céget alapítsunk, így hát nem voltam a városhoz láncolva, jöhettek vidékre. Persze, eleinte nem volt egyszerű innen a hegyről ellátni a munkámat. Nem volt még mobiltelefon, egyetlen telefonfülke állt csak a turistaház parkolójában, cikáztam a telep és a város között, mint egy mérgezett egér. Autóm sem volt akkor még, hóban-szélben-kánikulában öt kilométer gyalog a buszig, este meg vissza, gondolhatja. Néhány éve azonban lett térerő itt is, most meg már itt van, ni, az internetkábel, bent a házamban. Minden oké. Hát nem? Egészen aprócska lett a kavics a cipőmben. Annyi csak, hogy amikor elkap egy vírus, nagyon nem bánnám, ha lenne valaki, aki odahozza az ágyamhoz a gyógyszert, egy bögre teát, egy könnyű ebédet, de hát nincs ilyen ember, nekem, legalábbis, nem jutott.

Csak Éva érezte magát kicsit kényelmetlenül a saját kitérülésétől, Csaba számára többé-kevésbé megszokott volt a helyzet. Számos házasság történetét hallgatta már végig kalandozásai során, Évánál sokkal cifrábbakat. Éva érzékelte is, hogy a legényt nem túlságosan bilincselte le elbeszélésével; miért is fogná fel, hogy mit jelentett egy asszonynak egyszerre mindenét elveszíteni, amikor ő maga kezdettől fogva tökéletesen nincstelen. De hát Éva nem is pályázott Csaba megértésére, egyszerűen azért avatta be a múltjába, mert nem akarta viszonzatlanul hagyni a bizalmát. Ismerte azt a rossz szájízt, ami szószátyár őszinteségi rohamok után marad vissza az elkövetőben, és meg akarta kímélni a legényt attól, hogy kiszolgáltatottnak érezze magát. Valójában nem volt benne közlésvágy, amikor beszélni kezdett, udvarias gesztusnak szánta csupán.

Tehát kvittek lettek. Megosztottak a maradék boron, Csaba megköszönte a vendéglátást, Éva pedig a jó beszélgetést. Csaba a telefonjával világította meg az utat a sötétlő új épület felé. Az üveg bort elfelejtette magával vinni.

Eső nem esik, de borús az idő, így hát a négy legény kedve is. Szótlatlanul falatoznak, de a reggeli végeztével Attila lehalkított hangon, és kicsit félrevonva Csabát, beszélgetést kezdeményez vele.

– Azt mondják, a szupulyka nők bujábbak, mint a dundik. Jobban szeretik az etyepetyét. Meg értik is a módját. Mit mondasz erre? Ne nézz így, nem azért kérdezem, mert... – szemével Éva háza felé villantott –, ez a dolog mindig is fúrta az oldalamat.

Csaba villámgyorsan számot vet magában azzal, hogy ha elárulja az igazságot, tudniillik hogy csak beszélgettek a szálkatestű szomszédnővel, oda a férfiúi nimbusza a társai előtt. De valahogy nem viszi rá a lélek, hogy Évát buja néembernek fesse le, előadja, hogy mennyire kifacsarta őt, hogy hét ördög lakik benne, és hogy a módját, azt érti nagyon. Tudja, hogy Attila ezt szeretné hallani, mert Csaba ismeri Attila nejét, aki derék, rendes asszony, de terebélyes alteste miatt dülöngélve jár, s aligha érti a módját az asszonyok ágybéli tennivalójának.

– Mit érdekel ez téged? – veti oda nyeglén. Erre Attila, megbánva a bizalmaskodást, ugyancsak éles hangra vált:

– De nagyra vagy a bögyörőddel! Nem akkora dicsőség, mint gondolod, hogy itt minden facér nőcskét kiszolgálasz, mint a csordát a tenyészállat.

Levente a turcsi Csabihoz fordul: – Mi bajuk ezeknek? – Csabi csöppet sem fogja vissza a hangját, úgy feleli: – Az a két lábon járó f... meghúzta az éjjel Évikét is, lehet, hogy Attilának is gusztusa lett volna rá. – Levente elfintorodik: – Erre az öreg csajra? – Fejét csóválva morfondíroznak, ő is túl hango-

san: – Ez az ember beteg, ezzel történt valami abban a svéd öregotthonban. Rákaptott a lottiyadt punára, úgy látszik. Ferdehajlamú lett, azért kellene neki a nyanyák.

Csabának már Attila tenyészállatozásánál is türtöztetnie kellett magát, Levente szavaira aztán végképpen felforr benne a düh, mégsem szólal meg. Nem mer megszólalni, minthogy érzi, abból verekedés lenne. Abból meg esetleg rendőrségi ügy, végül pedig kitoloncolás. Végighordozza szemét a társain, legyint, fölkapaszkodik a szarufára, méregetni kezdi a tartógerendák távolságát.

Egész nap fent szöszmötölt, szögelt, léceket gyalult a tetőtérben, jó hely az arra, hogy elbújjon Éva szeme elől, aki talán szintén úgy intézte, hogy ne kelljen üdvözölniük egymást, ugyanis a másik három fiútól sem hallotta, hogy köszöntek volna aznap neki. Csaba reménykedett, hogy a szóváltásnak az asszony nem volt fültanúja, rendes teremtés, nem érdemli meg, hogy úgy beszéljenek róla, mint egy riherongyról.

Ő mindaddig azt hitte, hogy a többiek azért rühölődnek vele reggelente, mert irigylik. Hát nem. Ezek úgy veszik, hogy az itteni nőcskék használják őt, akár valami szexuális rabszolgát, a vibrátoruk helyett, s nem pedig úgy, hogy ő használja ki az ölébe pottyánó lehetőségeket. Nem becsülik semmire. Ezt most napnál világosabban átlátta.

Attila a hazainduláskor felszólott hozzá a padlástérbe, hogy valami kupacra terítsen majd fóliát, hátha eső lesz éjjel, ő el is köszönt, a másik Csaba és Levente köszönés nélkül ült be az Opelbe. Csaba nehezen kászálódott le a magasból, mert jobban elfáradt a motoszkalásban, mint más napokon az ínszaskasztó cipekedésben. Eldőlt a matracon, nem is vacsorázott. Álomba zuhant a kimerültségtől, most csak forgott, zakatolt az agya, akár az ócska betonkeverőjük.

Ez az asszony meg mennyire jó véleménnyel van róla. Hogy különb életre született a mostaninál. Ezt mondta. Ilyen szépen. Baromság. Csabának mégis jólesik most erre gondolni, felidézni, hogy milyen istenesen meg tudta válaszolni az asszony kérdéseit, úgy ültek ott a párnás nádfotelekben, beszélgetve, mintha valami művészfilmben szerepelnének. Ezek a fiúk meg bagzó állatnak tartják őt. Persze, mi másnak tartanak? Hát nem az? Az asszonynak még azt mondta, hogy ő csak egy szakadt segédmunkás, de abban, ahogy ezt nyíltan kimondta, benne volt, hogy igenis többre taksálja önmagát a jelenbeli állapotánál. Pedig valójában még a szakadt segédmunkásnál is lentebb van: unatkozó nőket kiszolgáló két lábon járó farkok. Visszacsengett benne egy másik mondat is, amellyel nagyon elégedett volt, nem is várta magától, hogy ilyen bonyolult dolgot meg tudjon fogalmazni. Hogy is volt? Ami itt és most történik vele, az nem vendégszereplés, mint a svédországi vendégmunkásság volt, hanem maga az élet, az ő élete. Ezt akkor csak úgy mondta, jól hangzott. Nem gondolt bele igazán. Álmatlanul forgolódva a málladozó szivacsmatracon viszont rámeredt erre a mondatra. Nincs mese, ez a lyukról lyukra járó bakkecske, bizony, hogy ő. Ez a száználmas semmi, igenis ez teszi ki férfikora delén az életét. És még élvezetet is talált benne. Rossz vicc.

– Megkottyantál? – képedt el Attila, amikor a szokásos reggeli koleszterinkúra közben Csaba közölte vele, hogy a cserepezéshez és a vakoláshoz már keresen más segédmunkást helyette, mert ő a tetőszerkezet összerakását még végigviszi, de hó végén lelép.

– Mi van, bátyó, megsértődtél a tegnapi miatt? – ütött meg barátkozó hangot a fiatalabb Csaba. Levente flegmán megjegyezte, hogy jobb is, hogy elviszi innen az irháját, mert a végén még belefutna egy helyi koma bicskájába.

Csaba nem válaszolt a megjegyzésekre. Ám aznap is beborult az ég, zivatarfelhők jöttek, hát legurultak mind a négyen a Hegyi kocsmába, s váratlan ötlettel Csaba meghívta három társát egy-két körre, ami megnyitotta a zsilipet benne, mert saját nagyvonalúságától szinte megmámorosodott. Az a terve – mondta –, hogy visszamegy külföldi munkára, de nem Skandináviába, hanem talán Spanyolországba, ahol olcsóbb a megélhetés, és az öreggondozásnál jobban fizető állást fog keresni, még ha sokkalta nehezebb vagy veszélyesebb lesz is az a meló a svédországinál vagy az itteni szöszölésnél. Valahogy össze kell jöjjön az a pénz, amivel odahaza megcsinálhatja az egzisztenciáját. Amennyit itt, Magyarban, Attiláékkal keres, kutyafüle. Panzióra gondolt valamelyik havasi turistacentrum közelében. (Nem cukrászdát vagy pékséget mondott, hanem végre kimondta az igazi tervét, amiről addig még szinte önmaga előtt is szerénykedve hallgatott.) Út menti panzió, nagy parkolóval, de lehet, hogy campinget kellene inkább nyitnia. Járt egyszer régen az iskolai néptáncscsoporttal Borospatakán, Gyimesben, és ott a camping nem a szokásos bódékból állt, hanem régi gerendaházakból, a tulaj megvásárolta a környék elhagyott házait, és áttelepítette ezeket egy szép, nagy lapályra. Megvesztek érte a turisták. Ehhez, persze, nagyon sok pénz kellene, meg ismerni az adott környéket, úgyhogy indulásnak a panzió jobban megfelel, azzal biztosan elbírna, és hát sietnie is kell már, hogy ne fusson ki az időből. Családot akar, egy-két gyermeket, ha leányka lesz, az se baj. Nem, nem Zsejkével. Vele aztán végképpen nem.

Attila és Csabi kifejezéstelen ábrázatáról nem lehetett leolvasni, hogy mit gondolnak, Levente azonban őszinte érdeklődéssel reagált. – De te csak cukrász vagy, nem etetheted tésztákkal, meg fagylalttal a vendégeket. Főzni is tudsz? – Csaba bólogatott, amennyire kell, annyira tud. – Aztán ott van a takarítás, mosás – firtatta tovább a szőke szépfiú. – Persze, kell személyzet, de női munkaerő dosztig van vidéken – felelt nagy szakértelemmel Csaba, mintha már meg is lenne a panziója valahol a Hargitán. – Nekem szakács a végzettségem – közölte Levente némileg várakozó fejtartással. Csaba kivárt, gondolkodott. Majd a jó hangulat kedvéért, csakis azért, mert irdatlan messzeségben tündöklött képzeletében az az út menti panzió, engedékenyen azt mondta Leventének, hogy majd nézzen be hozzá annak idején, lesz az két-három év is, míg odajut, és akkor megvizsgálja, hogy a szakácstudománya mennyit ér.

Dél felé járt, a nap újra kisütött, épp ideje volt, hogy bepótolják az ellazsált időt.

Éva azon a napon is az e-mail-leveleit nézte át a teraszon ülve, ezzel kezdődött minden napja, hogy felmérje, mennyi munkát adnak az ügyfelek, hogyan ossza be az idejét. Természetesen jól hallotta Csabi és Levente minden szavát. Tehát ezek a kis hímek úgy tudják, hogy őt az este Csaba meghúzta, és hogy lötytyedt a punája. A szót még sohasem hallotta korábban, először ezt konstata, szinte hűvös érdeklődéssel. Mint mindig, ha valami méltatlan támadás érte, képtelen volt valóságnak felfogni a helyzetet. Nem futotta el a székelyen, sem a pulykaméreg, mint az természetes lett volna, hanem csak ámuldozott, hogy milyen komiszak az emberek. Összeszorult a mellkasa, nem fért bele elég levegő, sietve behúzódott a ház legelszigeteltebb zugába, ott folytatta görcsös összpontosítással a már megkezdett munkát. Annak az ügyfélnek az anyagát fel is dolgozta, de újba nem fogott, elengedte magát.

Csabán járt az esze. Ő csak Levente fröcskölődéséből hámozta ki hirtelen, hogy Csaba nem először és nem is Éva ellenállhatatlan vonzerejétől megbűvölve illatosította ki magát az esti vizithez. Mindaddig abban a hitben leledzett, hogy a fiatalember esténként a falusi kocsmába megy le. Eszébe se jutott, hogy a telep női lakosságát járja végig. Ennek fényében érthetőnek találta, hogy az ő meghívását is hasonló indíttatásúnak vélte szegény pára. A 'szegény pára' minősítést azonban már megsokallotta, és végre felgomolygott benne a harag: sunyi dög, volt pofája bemesélni a társainak, hogy Éva megvolt neki. Egy percig sem kételkedett Csaba aljas árulásában. Az árulás talán erős szó az ő helyzetükben, Éva ezt is felfogta, úgy vélte azonban, hogy a beszélgetésük intimitása megérdemelte volna a tiszteletet. Megutálta a fiút, pedig addig melegséggel, részvétellel gondolt rá. Aztán hirtelen belátta, hogy inkább önnön magára haragudhat, mert a jóhiszeműsége megint belevitte egy megalázó sztoriba, amiből nincs mód kikeveredni. – Úgy kell nekem! Megérdemlem a büntetést. Nem vagyok képes felfogni, hogy öreg lettem. Öreg nő vagyok. Passz. Nem kellett volna édelegni ezekkel a fickókkal. Le kellett volna állítani az Évikézést, nem vinni át süteményt. Szerencsétlen öreg nyanya. Persze, mert szeretttél fürdőzni négy bunkó tesztoszteronsűrítmény kegyes figyelmében. Forrt benne a méreg, és dühödött önminősítéséhez nem Levente bájosan rusztikus szavát használta, hanem a lehető legközönségesebbet: – Hülye picسا! Most aztán megkaptad.

Ezzel tulajdonképpen lezárta az ügyet. Ott volt menedéknek jó néhány elintézendő ügy a számítógépében, s bár egész napját megülte a reggeli affér, mint kielégett lakást a füstszag, vagy inkább Csaba hasonlatával élve: igencsak méreates kavics került a cipőjébe, nem akart a történeteknek a kelleténél nagyobb jelentőséget tulajdonítani, így hát kitessékelte tudatából a szomszéd házon dolgozó legényeket, mind a négyet egyformán. Leírta őket. Csabát is.

Még a férje volt mellette, amikor keresni kezdték a parton sorakozó kabinisorok között, mit is, talán valami büfét vagy nyugágykölcsönzöt, de aztán a kabinjukat keresték, hogy levetközzenek. Először olyan volt a part, mint a Rómain, ahová egészen fiatalon jártak, aztán elegánsabb kabinok között kószáltak, mint a tengerpartokon, ahová elég későn jutottak el, de eljutottak. Nem az Adriánál volt ez a strand, vagy inkább plázs, nem is a Balatonnál, mert hosszan elnyúlt és homokos volt a talaja, szóval olasz, görög vagy spanyol tengerpart lehetett, de nem hasonlított konkrét emlékképekre, nem volt ismerős. Aztán benyitottak, de akkor már nem kabinba, hanem egy szobába, szállodai szobának nézett ki, és már nem a férje volt mellette, hanem egy olyan férfi, akihez ő nagyon vonzódott. A férfi sem hasonlított senki általa ismert emberhez, ahogy a vízpart és a szállodai szoba sem kötődött semmilyen valósághoz, ez mégsem jelentette azt, hogy idegennek találta volna bármelyiket is. Sőt, nagyon is otthonosan érezte magát azon a helyen, a mellett a férfi mellett. A férfi ruhátlan teste fektében hozzásimult, az izmos, szőrös férfiláb és férfikar körülölelte, egész testét átjárta a zsibbasztó forróság. A férfi semmi más, csak egy férfi volt, látta az arcát, de nem volt jelentősége, csak a bőréhez tapadó bőrnek volt jelentősége. Az öle megnyílt, érezte a behatolást, agyáig nyilalló gyönyör, csípőjét vadul, ütemesen verdeste a lepedőhöz, erre ébredt fel döbbenet.

Próbált magához térni. Tudatosította, hogy mi történt vele. Végiggondolta, hogy egy évtizede él szex nélkül. Nézegeti bőre fonnyadását, és fásultan elkönnyveli, hogy vége asszonyi életének. Mindazonáltal rendesen gondozta

a testét, de nem szerette már. Igen, nem szeretett ebben a testben élni, s ezért nem hiányzott neki a szeretkezés. És most váratlanul ez az álom! Bizony, a teste lebecsült fertálya megtréfálta őt, visszavágott az előző napi megcsúfoltatásért.

Már pirkadt, nem aludt vissza, kiült a teraszra az ébredező madarak közé.

Az öle még zsidongott. Élt, nagyon élt ott benne valami. Mintha az a valami egy tőle független kis lény lenne. És Évát elöntötte az elégedettség. Igen? A nyanyák a lötyyedt punájukkal? Kuss nekik? Hát nem, kedves fiatalurak, nem kell kussolnom. Micsoda ostobaság volt halálra ítélni a szerveimet, amikor pedig még képesek a vágynak fészket adni, képesek a gyönyörre. Ó, ez jó. Megképződött előtte egy operai díszlet, felkelő nappal, mintha tévéképernyőn látná, és ő picire zsugorodva lenge, fehér ruhában hajbókolt a színpadon patetikusan széttárt karral: Légy üdvözölve, Élet! – Hangosan felnevetett.

Mialatt a teraszon kuporgott, kivilágosodott, de napfény alig-alig mutatkozott, kicsit fázni kezdett. Hallotta, hogy az Opel megérkezett, hát ő is hozzálátott teendőihez. Nem is vette észre, hogy a fiúk elmentek még az eső előtt. Szép, bővízű zápor szakadt le az égből, a vízfüggöny megdőlt csíkjai elbűvölték, a kertje impresszionista festménnyé vált e szaggatott csíkok mögött. A felfrissült erdő illata kiáradt a völgybe, egész tüdejét átjárta a megtisztult levegő. Épp akkor észlelte, hogy az építkezés néptelen, amikor az Opel aznap másodszor is befutott, és a négy legény lomhán kikászálódott belőle.

Látóterükbe kerülve vidám hangon üdvözli őket. Egy kupacban ülnek, ebédelnek. Némi riadalommal pillantanak Évára, de látva jókedvét, lazaságát, megnyugodnak. Főleg Csaba könnyebbül meg, kő szakadt le a szívéről, hogy a jelek szerint az asszony előző reggel nem hallotta meg Csabi és Levente trágárkodását. De megkönnyebbül Csabi és Levente is. Ugyanerre a következtetésre jutottak Éva fesztelen magatartása alapján, ugyanis egy kis homályos rossz érzést mégiscsak hagyott bennük, hogy annyira elengedték magukat, pedig nem mondhatni, hogy túl sok érzékenység szorult volna beléjük. Csakhogy Isten tudja, miféle indulat lökte ki a szájukon azokat a szavakat, és ezért nem szerttek rágondolni.

Nagy nyugalommal néz szembe egymással a négy fiú és az asszony. Éva nyugalmán árnyalatnyi keménység, vagyis a bizalom hiánya is érződik, de ez abból a nagyjából hét méternyi – vagy hét mérföldnyi – távolságból, amely elválasztja őket a drótkerítés két oldalán, a fiúk számára nem derül ki. A tekintetük, a mosolyuk azoké az embereké, akik azt hiszik, hogy mindent tudnak egymásról.